

ΤΙ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΟ DNA ΤΟΥ ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Οι αγρότες της Ευρώπης ήρθαν από το Αιγαίο

Στοιχεία για την πληθυσμιακή γενετική της νεολιθικής περιόδου έδωσε η ανάλυση τριών προϊστορικών σκελετών από τα Παλιάμπελα Κολινδρού και το Κλείτος Κοζάνης

ΡΕΠΟΡΤΑΖ ΜΑΡΙΑ ΡΙΤΖΑΛΕΟΥ

ritzal@pegasus.gr

Είχε σκούρα μάτια, ανοιχτόχρωμο δέρμα, δυσανεξία στη λακτόζη, χαμηλό ποσοστό θνησιμότητας γύρω στα 35-45 χρόνια -οι γυναίκες μάλιστα ακόμη χαμηλότερο, καθώς αρκετές πέθαιναν στη γέννα- και το DNA του ήταν πιο κοντά με εκείνο του κατοίκου της Σαρδηνίας σήμερα.

Ο νεολιθικός αγρότης του ελλαδικού χώρου είχε τα ίδια χαρακτηριστικά με αυτόν του Αιγαίου και της Δυτικής Τουρκίας, ενώ οι πρώτοι αγρότες της Κεντρικής Ευρώπης κατάγονται από αυτούς του Αιγαίου.

Για τα συμπεράσματα αυτά χρειάστηκε έρευνα 5 χρόνων στο εργαστήριο Παλαιογενετικής του Πανεπιστημίου του Μάνις στη Γερμανία, από την επίκουρη καθηγήτρια Φυσικής Ανθρωπολογίας στο τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Χριστίνα Παπαγεωργοπούλου, η οποία μελέτησε τρία γονιδιώματα (ολόκληρο DNA) τριών προϊστορικών σκελετών. Πρόκειται για σκελετούς προϊστορικών αγροτών, από τους νεολιθικούς οικισμούς στα Παλιάμπελα Κολινδρού στην Πιερία και στο Κλείτος Κοζάνης, που έζησαν στη Βόρεια Ελλάδα 7.500-5.500 χρόνια πριν.

Όμοια γενετική δομή

Τα αποτελέσματα των αναλύσεων αυτών που δίνουν στοιχεία για την πληθυσμιακή γενετική της νεολιθικής περιόδου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη θα παρουσιάσει σήμερα η κ. Παπαγεωργοπούλου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της 29ης Επιστημονικής Συνάντησης για το Αρχαιολογικό Έργο στη Μακεδονία και στη Θράκη, που γίνεται στη Θεσσαλονίκη.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της κ. Παπαγεωργοπούλου, η μελέτη του σκελετικού υλικού κατέληξε σε μια όμοια γενετική δομή ανάμεσα στους νεολιθικούς πληθυσμούς στις δύο πλευρές του Αιγαίου και μια άμεση γενετική σχέση με τους πρώτους αγρότες που έφτασαν στη Βόρεια Βαλκανική και την Κεντρική Ευρώπη υποστηρίζοντας μετανάστευση και δημογραφική μετάβαση των πληθυσμών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης προς την Κεντρική Ευρώπη τουλάχιστον σε αυτή την πρώιμη φάση της νεολιθικής εποχής.

Επίσης η διαφοροποίηση των νεολιθικών

Ο νεολιθικός οικισμός στο Κλείτος Κοζάνης και φωτογραφίες από την έκθεση «Αρχαίο DNA» που φιλοξενεί το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

αγροτών από το Αιγαίο, καθώς και των μεσολιθικών πληθυσμών συγκριτικά με τους μεσολιθικούς πληθυσμούς της Κεντρικής και της Βόρειας Ευρώπης και του Καυκάσου υποδηλώνει μια πιο πολύπλοκη δομή των μεσολιθικών πληθυσμών στη Νοτιοδυτική Ασία πριν από τη νεολιθική μετάβαση.

Τα τρία συγκεκριμένα γονιδιώματα από τη Βόρεια Ελλάδα βρέθηκαν να είναι πανομοιότυπα με άλλα της Κεντρικής Ευρώπης, καθώς επίσης και με δύο που προέρχονται από περιοχές της Τουρκίας.

Οι κυνηγοί τροφουσλλέκτες της παλαιολιθικής περιόδου έδωσαν τη θέση τους στους γεωργούς της νεολιθικής εποχής, που είχαν πλέον μόνιμη εγκατάσταση, ασχολούνταν με

την καλλιέργεια της γης, την εξημέρωση των ζώων και είχαν περισσότερο σύνθετη κοινωνική οργάνωση. Είναι χαρακτηριστικό πως ενώ η αρχή της γεωργίας και της εξημέρωσης των ζώων ξεκίνησε στην Εγγύς Ανατολή πριν από 11.000 χρόνια, στην Κεντρική Ευρώπη η μετάβαση αυτή εμφανίστηκε αρκετά αργότερα, 7.500 χρόνια από σήμερα.

Μέχρι τις 31 Μαΐου συνεχίζεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης η έκθεση «Αρχαίο DNA: Παράθυρο στο παρελθόν και το μέλλον», σε συνεργασία με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, η οποία παρουσιάζει μέσα από φωτογραφίες και εποπτικό υλικό τη σύγχρονη έρευνα για το παλαιογενετικό υλικό - το αρχαίο DNA.